
Codul Deontologic al Arheologilor din România

Preambul

Patrimoniul arheologic, așa cum este definit în Articolul 1 al Convenției Europene pentru Protecția Patrimoniului Arheologic, este patrimoniul întregii umanități. Arheologia este studiul și interpretarea acestui patrimoniu în beneficiul societății în ansamblul ei. Arheologii sunt interpreții și administratorii acestui patrimoniu în numele semenilor lor. Obiectul acestui cod este să stabilească normele de conduită pentru arheologii români, pe care aceștia să le urmeze în îndeplinirea responsabilităților lor, atât față de comunitate cât și față de colegii de profesie.

I. Arheologii și societatea

1. Toate lucrările arheologice trebuie să se realizeze în spiritul Cartei pentru managementul patrimoniului arheologic aprobată de ICOMOS (Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor) în 1990.
2. Este o datorie a fiecărui arheolog să asigure păstrarea patrimoniului arheologic prin orice mijloc legal.
3. Arheologii vor asigura efectuarea de investigații care să îndeplinească cele mai înalte standarde profesionale chiar și în cazurile în care nu este posibilă păstrarea patrimoniului arheologic.
4. În atingerea acestui scop, arheologii vor lua măsuri active pentru a informa publicul larg, la toate nivelurile, asupra scopurilor și metodelor arheologiei în general și asupra unor proiecte individuale în particular, utilizând toate tehnicile de comunicare posibile.
5. În realizarea unor astfel de proiecte, de câte ori este posibil și în acord cu obligațiile contractuale pe care și le-au asumat, arheologii vor realiza în prealabil evaluări ale implicațiilor ecologice și sociale ale activității lor asupra comunităților locale.

6. Arheologii nu se vor angaja și nu vor permite ca numele lor să fie asociate cu orice formă de activitate legată de traficul ilicit de antichități și opere de artă, conform Convenției UNESCO din 1970 privind mijloace de interzicere și de prevenire a importului, exportului și a oricărui transfer ilicit de proprietate a bunurilor culturale.
7. Arheologii nu se vor angaja și nu vor permite ca numele lor să fie asociate cu orice activitate cu impact asupra patrimoniului arheologic care urmărește un profit comercial, obținut direct din patrimoniul arheologic sau ca urmare a exploatării acestuia.
8. Arheologii nu au dreptul de a deține colecții constituite din obiecte care fac parte din patrimoniul arheologic, așa cum este acesta definit de legislația în vigoare.
9. Arheologii au responsabilitatea de a atrage atenția autorităților competente asupra amenințărilor la adresa patrimoniului arheologic, incluzând jefuirea siturilor și monumentelor și traficul ilegal de antichități, și să facă uz de toate mijloacele aflate la dispoziția lor pentru a se asigura că autoritățile competente iau măsuri în astfel de cazuri.

II. Arheologii și profesia

10. Arheologii vor lucra conform celor mai înalte standarde profesionale recunoscute de către colegii de breaslă.
11. Arheologii au obligația să fie la curent cu dezvoltarea cunoașterii și metodologiei din domeniul lor de specializare și din domeniile tehnicilor de lucru în teren, conservării, diseminării informației, precum și din alte domenii înrudite.
12. Arheologii nu trebuie să se angajeze în proiecte de cercetare arheologică pentru care nu sunt instruiți sau pregătiți adecvat.
13. Este esențial ca înaintea începerii unei cercetări să se întocmească un proiect de cercetare. De asemenea, înainte de aplicarea în practică a unui proiect de cercetare, trebuie luate măsuri adecvate pentru depozitarea și gestionarea potențialelor descoperiri, mostre și înregistrări în locuri de depozitare cu acces public (muzee, colecții, arhive, etc.), a patrimoniului arheologic.
14. Toate cercetările arheologice trebuie să asigure condițiile unei înregistrări corespunzătoare, într-un formă inteligibilă și cât mai durabilă.
15. Trebuie să fie redactate și făcute accesibile comunității arheologice în ansamblul ei rapoarte adecvate ale tuturor cercetărilor, în cel mai scurt timp, prin medii de publicare convenționale și/sau

- electronice adecvate, având în vedere o perioadă inițială de confidențialitate care să nu depășească șase luni calendaristice.
16. Arheologii vor avea drepturi prioritare de publicare pentru cercetările de care răspund pe o perioadă rezonabilă de timp, care să nu depășească termenul prevăzut pentru aceasta în Regulamentul săpăturilor arheologice din România. Pe parcursul acestei perioade, vor face cât mai larg accesibile rezultatele cercetărilor lor și vor trata cu multă înțelegere solicitările de informații de la colegi și studenți, în măsura în care acestea nu contravin drepturilor prioritare de publicare. La expirarea perioadei de zece ani materialele trebuie să devină disponibile altor cercetători pentru analiză și publicare, în conformitate cu prevederile Regulamentului săpăturilor arheologice.
 17. Este acceptată ca obligatorie obținerea permisiunii scrise pentru utilizarea de material inedit și citarea sursei incluse în orice tip de publicație.
 18. În recrutarea personalului pentru proiecte de cercetare, arheologii nu vor practica nici o formă de discriminare legată de sex, religie, vârstă, rasă, handicap sau orientare sexuală.
 19. Managementul tuturor cercetărilor arheologice trebuie să respecte normele naționale legate de condițiile de angajare și securitate.

III. Arheologii și arheologia contractuală

20. Arheologii trebuie să cunoască, și să își desfășoare activitatea, într-un cadru legal – în care are loc orice activitate arheologică din România.
21. Arheologii trebuie să asigure cea mai bună consultanță de specialitate posibilă antreprenorilor și investitorilor, și nu se vor implica în probleme care le depășesc cunoștințele sau competența.
22. Arheologii trebuie să se asigure că înțeleg structura organizațională și responsabilitățile lor, relațiile dintre instituțiile cu activitate în domeniu, rolurile pe care acestea le joacă, precum și locul ce le revine în cadrul structurilor.
23. Arheologii trebuie să se abțină de la a da naștere unui conflict de interese între rolul lor de consultanți de specialitate și cel de a întreprinde (sau de a se oferi să întreprindă) lucrări ca parte contractuală.

24. Arheologii nu trebuie să se ofere să contracteze lucrări pentru care ei sau organizatorii lucrărilor nu sunt competenți, nu sunt corect echipați, nu au personal suficient sau nu au experiența necesară.
25. Arheologii trebuie să se asigure că mențin în mod adecvat controlul asupra sistemului din care face parte proiectul (din punct de vedere academic, financiar, calitativ, sau al timpului) în relație cu lucrările contractate.
26. Arheologii trebuie să adere obligatoriu la standardele profesionale recunoscute pentru cercetarea arheologică.
27. Arheologii trebuie să respecte atât legislația în vigoare cât și standardele etice în cazul concurenței între organizațiile arheologice.
28. Arheologii implicați în cercetarea arheologică contractuală trebuie să se asigure că rezultatele acestei munci sunt încheiate și să asigure că sunt făcute publice.
29. Arheologii implicați în cercetarea arheologică contractuală trebuie să se asigure că informația arheologică nu este suprimată fără motiv sau pentru totdeauna (de către investitori sau instituții cu activitate arheologică) numai pentru motive comerciale.
30. Arheologii implicați în cercetarea arheologică contractuală trebuie să fie conștienți de nevoia de a menține coerența academică a arheologiei, confruntată cu tendința spre fragmentare pe care o implică organizarea unui sistem contractual.
31. Arheologii implicați în managementul cercetării arheologice contractuale trebuie să fie conștienți de responsabilitățile lor față de contractant, condițiile de angajare și perfecționare și posibilitățile de dezvoltare a carierei lor, în relație cu efectele concurenței dintre instituțiile cu activitate arheologică.
32. Arheologii implicați în cercetarea arheologică contractuală trebuie să recunoască nevoia de a demonstra, investitorilor și publicului larg, beneficiile actului de susținere financiară a cercetării arheologice.
33. Toți arheologii (și mai ales cei care sunt factori de decizie sau influență) trebuie să promoveze aplicarea acestui cod, și să promoveze dezvoltarea mijloacelor care să o facă efectivă, mai ales prin crearea de sisteme de reglementare adecvate.